

Nr 15

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående bestridandet av semesterkostnaderna för riksdagens personal.

I två inom riksdagen, till bankoutskottet hänvisade, likalydande motioner, nr 164 i första kammaren av fru *Segerstedt Wiberg* och nr 203 i andra kammaren av herr *von Friesen*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att av medel som anvisas under fjortonde huvudtiteln svara för semesterkostnaderna för sina tjänstemän, i anslutning till vad i motionen anförts.

Beträffande motiveringen för detta förslag hänvisas till motion II: 203.

Över motionen har utskottet inhämtat yttranden från *kanslideputerade* och *riksrevisionsverket*.

Kanslideputerade har i sitt yttrande anfört följande.

Motionerna avse icke kostnaderna för den i avlöningsbestämmelserna för riksdagens tillfälligt anställda tjänstemän reglerade semestern, vilka redan nu bestridas av riksdagens medel under fjortonde huvudtiteln, utan statsverkets motsvarande kostnader under andra huvudtitlar för tjänstemän från dess verk och myndigheter, vilka tillfälligt tjänstgöra hos riksdagen.

Betald ledighetstid i form av semester tillkommer sådana tjänstemän enligt avlöningsförfattningarna och förvärvas, i likhet med vad som föreskrives i lagen om semester, enligt bestämda kvalifikationsgrunder, principiellt icke förutsättande något arbete det år semestern uttages. Kostnaden för semestern, d. v. s. lönerna till tjänstemannen under ledigheten och till den som därunder uppehåller hans tjänst, bestrides normalt med myndighetens avlöningsanslag, oavsett om tjänstemannen det året är tjänstefri eller tjänstgör på annat håll, t. ex. hos riksdagen. En ökad belastning å avlöningsanslaget uppstår först som en följd av att tjänstemannen åtnjuter längre ledighet än semestertiden; föranledes detta av tjänstgöring hos riksdagen avstår han sin lön, vilken sålunda disponeras för vikariens avlönan- de. Men genom att riksdagsanställningen ofta varar både vår- och höst-session, stundom även viss mellanliggande tid, förvärvar härvid även vikaricen rätt till semester, vilken verket eljest skulle undgått betala; för varje tjänsteman i lönegraden B 1 utgör exempelvis ett års semesterlön 5 355 kronor. Vid kanslideputerades förfrågningar hos ett antal verk har meddelats, att andra olägenheter än avlöningstekniska vore förbundna med tillhandahållandet av tjänstemän i av riksdagen önskad utsträckning. Motionärerna ha ansett att en proportionell fördelning av själva semesterkostnaderna mellan riksdagen och vederbörande verk skulle minska dessas förklarliga obenägenhet att avstå tjänstemän.

Kanslideputerade få till en början erinra om att riksdagens intresse att erhålla de tjänstemän den önskar hävdats såväl tidigare, t. ex. år 1926 i statsutskottets utlåtande nr 119 och riksdagens skrivelse nr 245, som innevarande år i de likalydande motionerna I: 163 och II: 202. Med hänsyn till avlöningsanslagens natur behöver därvid en ökad belastning av visst verks *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 8 saml. Nr 15*

anslag icke i och för sig ingiva betänkligheter; då den ökade kostnaden under alla omständigheter bestrides av allmänna medel, synes den avlöningstekniska delen av saken kunna betraktas som en hokförings- och arbetskraftsfråga. Riksdagens ekonomibyrå har i ett härvid fogat yttrande pekat på de tekniska svårigheterna av den ifrågasatta omläggningen. Byrån har även uttryckt farhåga för en ytterligare ansvällning, som kunde följa av att uppdelning av semesterkostnaden kunde komma att påkallas även av sådana verk som beviljat tjänsteman enbart partiell ledighet för tjänstgöring hos riksdagen.

Kanslideputerade få slutligen även erinra om att författningsutredningens arbete torde inriktas även på riksdagstjänstemännens anställningsförhållanden; skulle den nuvarande organisationen ersättas med fastare anställning av personal å riksdagens egen stat torde den i motionerna upptagna frågan bliva utan betydelse.

Kanslideputerade avstyrka motionerna I: 164 och II: 203.

Till sitt yttrande har kanslideputerade fogat yttrande av riksdagens ekonomibyrå, som anförts.

Angående semester vid tjänstledighet för offentligt uppdrag stadgas följande i Saar, paragraf 29, mom. 2.:

»Vidkännes tjänsteman C-avdrag å lönen av annan anledning än tjänstledighet för offentligt uppdrag, må semestern enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser minskas med så stor del av årssemestern, som belöper på avdragstiden.»

Någon minskning av semestern skall sålunda ej ske om tjänsteman vidkännes C-avdrag å lönen på grund av offentligt uppdrag.

Vederbörande ämbetsverk, till vilket tjänsteman är knuten, är enligt ovannämnda stadgande skyldigt svara för ifrågavarande semesterkostnad. Även i sådant fall, då tjänsteman åtnjuter partiell tjänstledighet från tjänst i visst ämbetsverk för tjänstgöring i riksdagen, skall ämbetsverket svara för tjänstemans semesterkostnad å ifrågavarande tjänst inom ämbetsverket.

En ändring härutinnan syftande till att riksdagen skulle gälda ifrågavarande semesterkostnader synes ej lämpligt med hänsyn till vad som stadgats i ovannämnda paragraf och kan icke lösas administrativt inom vederbörande utskotts eller kammars kansli. Detta ankommer på riksgäldskontoret, som i avlöningstekniskt hänseende måste verkställa viss utredning och beräkning. Arbetet kan bli ganska omfattande, då anspråk på dylik ersättning med största sannolikhet kan förväntas jämväl från de ämbetsverk, som beviljat tjänsteman partiell tjänstledighet från sin tjänst för tjänstgöring i riksdagen.

Ekonomibyrån vill icke för närvarande förorda att en dylik bestämmelse införes, dels på grund av anförda skäl och ovannämnda stadgande i Saar, dels i avvaktan på de ändringar i riksdagens personalorganisation, som kan förväntas inom en nära framtid.

Gentemot kanslideputerades i dess yttrande uttalade uppfattning har reservation anmälts av herr von Friesen, som till kanslideputerades protokoll anförts följande.

Jag kan ej biträda kanslideputerades uppfattning beträffande motionerna I: 164 och II: 203 och har till protokollet antecknat min reservation mot beslutet.

Frågan kan självfallet ses som en ren bokföringsfråga, om man ser till statsförvaltningen som en enhet, men ser man till de mindre ämbetsverken och dessas kostnader, måste den nuvarande anordningen påverka deras villighet att ställa personal till riksdagens förfogande. Ekonomibyrån synes i sitt utlåtande ha missuppfattat frågan och trott att det gällt en angelägenhet av större omfattning än vad som verkligen är fallet.

Byråns påpekande att den föreslagna anordningen kommer att medföra ökat administrativt besvär måste också tillbakavisas. I de fall där bestämmelserna skall tillämpas behöver vederbörande ämbetsverk endast sända räkning till riksdagen, som har att företaga tämligen enkla kontrollåtgärder. Oavsett vad författningsutredningen kommer att föreslå måste riksdagen utöver en kärna av fast anställd personal ha tillfälligt anställd arbetskraft på samma sätt som gäller för departementens rättsavdelningar. Vad det här gäller är en renlighetsfråga, ett tillämpande av god sed. Det är icke tillbörligt att riksdagen på detta sätt åker snålskjuts på statsförvaltningen. Jag tillstyrker därför bifall till motionerna I: 164 och II: 203.

Riksrevisionsverket har i sitt yttrande anfört följande.

I fall då en tjänsteman hos myndighet inom statsförvaltningen under viss del av året åtnjutit ledighet för att stå till annan statsmyndighets förfogande, bestrider förstnämnda myndighet regelmässigt även den del av semesterkostnaderna som svara mot den tid då vederbörande tillfälligt tjänstgjort hos den andra myndigheten. Av praktiska skäl synes det önskvärt, att denna ordning för semesterkostnadernas bestridande även i fortsättningen tillämpas, då arbetskraft från statsförvaltningen ställs till riksdagens förfogande. På grund härav torde det enligt riksrevisionsverkets mening icke vara påkallat att införa bestämmelser, enligt vilka semesterkostnaderna för ifrågasvarande personal fördelas mellan riksdagen och statsverket på sätt angives i motionerna.

Utskottet. Såsom anföres i förevarande motioner förekommer att ämbetsverk får bestrida hela semesterkostnaderna för tjänsteman, som stor del av året varit tjänstledig från sin befattning för tjänstgöring hos riksdagen. Detta förhållande hör dock, enligt utskottets mening, ur anslagssynpunkt knappast vålla några allvarigare olägenheter för vederbörande ämbetsverk. För Kungl. Maj:t föreligger bemyndigande att medgiva överskridanden av genom riksdagens beslut maximerade anslagsposter till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, eller till avlöningar till icke-ordinarie personal, som erfordras till följd av att dylik anslagspost blivit i en icke förutsedd omfattning belastad *antingen* med utgifter för avlöningar åt icke-ordinarie tjänsteman, som vikarierat å ordinarie tjänst, vilken är obesatt eller vars innehavare åtnjutit ledighet för offentligt uppdrag eller av annan anledning mot avstående av hela lönen *eller* med kostnader, som sammanhänger med att icke-ordinarie ersättare behöver anlitas vid vakant-hållande av ordinarie tjänst eller vid längre tids ledighet med helt eller delvis bibehållen lön för ordinarie eller icke-ordinarie tjänsteman (prop. 1962: 1, bil. 2, p. 2, SU 14). Detta torde få anses inbegripa jämväl förevarande fall. Med hänsyn till anförda förhållande och vidare till de icke

oväsentliga praktiska olägenheter som skulle följa av det i motionerna föreslagna sättet för bestridande av semesterkostnaderna finner utskottet skäl ej föreligga tillstyrka de förevarande motionerna.

Åberopande det ovan anförda får utskottet sålunda hemställa,
att motionerna I: 164 och II: 203 icke måtte föranleda
någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 april 1962

På bankoutskottets vägnar:

NILS STÄHLE

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Stähle, Fahlander, Schmidt, Hansson
Gustaf Henry, Larsson Åke*, Palm* och Svanström;

från a n d r a kammaren: herr Boija, fru Renström-Ingenäs, herrar Hans-
son i Önnarp*, Carlsson i Tibro*, Bengtsson i Landskrona, Hamilton, Lind-
kvist* och Fridolfsson.

* Ej närvarande vid justeringen.